

Region Syddanmark
Damhaven 12
7100 Vejle

30. januar 2012
j.nr. 4-1011-4/1/NMC

Vedr. forslag til sygehusplan for Ærø Sygehus

Region Syddanmark har sendt "Forslag til fremtidig sygehusvirksomhed på Ærø Sygehus" i høring med høringsfrist den 13. januar 2012. Ifølge Sundhedsloven § 206 stk. 2 skal regionerne indhente rådgivning fra Sundhedsstyrelsen under udarbejdelse af sundhedsplaner – herunder også sygehusplaner. Sundhedsstyrelsen tager i sin rådgivning nedenfor udgangspunkt i Sundhedsloven og de politiske målsætninger bag denne samt Sundhedsstyrelsens anbefalinger til svangreomsorgen fra 2009. Styrelsens rådgivning og kommentarer til sygehusplanen er af overordnet karakter.

Sygehusbehandling og Beredskab
Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S
Tlf. 7222 7400
Fax 7222 7405
E-post info@sst.dk

Dir. tlf. 7222 7754
E-post syb@sst.dk

Sundhedsstyrelsen har i tidligere svar af 8. oktober 2010 til Region Syddanmark rådgivet vedr. varetagelsen af fødsler på Ærø Sygehus, og der henvises ligeledes til dette brev i nærværende rådgivning.

Generelle kommentarer

Sundhedsstyrelsen finder det fornuftigt, at sundhedsvæsenet på Ærø indrettes på en måde, så den faglige kvalitet bliver så høj som muligt, ud fra de forhåndenværende ressourcer. Sundhedsstyrelsen finder således, at det fremsendte forslag til fremtidig fødselsbetjening samt kirurgisk aktivitet kan være en relevant og nødvendig tilpasning til den generelle udvikling i sundhedsvæsenet og til den kvalitet, sundhedsvæsenet må forvente at levere.

Varetagelse af fødsler

Det fremgår af regionens forslag til sygehusplan for Ærø Sygehus, at alle fødsler som vælges at blive gennemført på Ærø fremover vil være hjemmefødsler, og også fysisk skal foregå i hjemmet. Der vil således fremadrettet ikke blive varetaget fødsler på Ærø Sygehus.

Ændringen af den nuværende ordning forudsætter, at der foreligger en detaljeret plan for overflytning af hjemmefødende til sygehus på fastland, således at det sikres, at der i videst muligt omfang altid er optimale evakueringsmuligheder.

Information om akut sectio

Sundhedsstyrelsen noterer sig, at der ikke vil være mulighed for akut sectio i forbindelse med fødsler på Ærø, men at patienter med behov herfor vil blive overført til Svendborg Sygehus. Dette stiller høje krav til visitering af svangre mellem hhv. fastlandet og Ærø. I den forbindelse er det Sundhedsstyrel-

sens opfattelse, at de autoriserede sundhedspersoner, der primært er involveret i behandlingen/kontrollerne i henhold til reglerne om informeret samtykke i sundhedsloven kap. 5 har pligt til mundtligt at gøre udtrykkeligt opmærksom på, at alle fødsler på Ærø vil være hjemmefødsler med manglende mulighed for akut kejsersnit, fravær af pædiatrisk speciallæge og at lægelig intervention under fødslen vil kræve overflytning til sygehus på fastlandet. Desuden skal den gravide informeres om, at hun selv kan vælge mellem de fødesteder, som er oplyst af regionen. Sundhedsstyrelsen noterer sig, at regionen selv anfører ovenstående i sygehusplanen for Ærø.

Sundhedsstyrelsen finder samtidig, at den mundtlige information bør suppleres med skriftligt informationsmateriale, jf. bkg. nr. 665 af 14. september 1998 om information og samtykke og videregivelse af helbredsoplysninger § 5, hvoraf det fremgår, at den mundtlige information bør suppleres med skriftligt informationsmateriale ved større indgreb og komplicerede behandlinger.

Regionens informationsfolder skal derfor understøtte, at de svangre og deres pårørende får en fyldestgørende information om de særlige risici, der gør sig gældende ved fødsler på Ærø samt om muligheden for at vælge fødsel på sygehus på fastlandet.

Hjemmefødselsordning

Regionen anfører, at der i lighed med i det øvrige Region Syddanmark vil blive etableret en regional hjemmefødselsordning på Ærø.

Sundhedsstyrelsen skal gøre opmærksom på, at det af cirkulære om jordemodervirksomhed § 3 med tilhørende vejledning fremgår, hvad en jordemoder selvstændigt må foretage sig i forbindelse med fødsler, herunder hvilke lægemidler en jordemoder selvstændigt må anvende. Af cirkulærets § 4 fremgår det, at jordemødre på sygehuse efter generel bemyndigelse fra den overordnet ansvarlige overlæge må anlægge pudendusblokade, foretage hindeprængning og anvende vefremmende medicin samt anti-D-immunglobulin¹.

Hvis den fødende skal have den i § 4 nævnte medicinske behandling, som jordemoderen ikke selvstændigt må anvende, skal der i hvert enkelt tilfælde ske ordination af en læge. Sundhedsstyrelsen finder på denne baggrund, at der ikke kan ske generel bemyndigelse (rammedelegation) til jordemødrene tilknyttet den fremtidige hjemmefødselsordning på Ærø, som det er beskrevet i § 4, da hjemmefødselsordningen ikke er et sygehus med en overordnet ansvarlig overlæge, som generelt kan delegere til jordemødre at anvende den

¹Cirkulære nr. 149 af 8. august 2001 om jordemodervirksomhed:

§ 3. Jordemoderen må i forbindelse med fødsler:

- 1) anvende inhalationsanalgesi med dinitrogenoxid-oxygen (N₂O-O₂) i en blanding med mindst 50% ilt til den fødende,
- 2) anlægge steriltvandspapler,
- 3) anlægge infiltrations- og overfladeanalgesi af perineum og i vagina,
- 4) give barnet K-vitamin,
- 5) give kvinden uteruskontraherende midler efter fødslen og
- 6) anlægge intravenøs adgang på den fødende og give isotonisk saltvand.

§ 4. På sygehuse må jordemoderen efter generel bemyndigelse fra den ansvarlige overlæge anlægge pudendusblokade, foretage hindeprængning og anvende vefremmende medicin og anti-D immunglobulin.

nævnte behandling. Der kan heller ikke fra sygehuslæger på fastlandet ved "fjerndelegation" gives en sådan generel bemyndigelse. Som konsekvens af organiseringen af den oprettede hjemmefødselsordning må jordemødrene generelt alene varetage de virksomhedsområder, som jordemødre i medfør af cirkulærets § 3 må foretage selvstændigt.

Side 3
30. januar 2012
Sundhedsstyrelsen

En læge kan i et konkret tilfælde delegere opgaver inden for sin forbeholdte virksomhed til en medhjælp i forhold til behandling af en konkret patient, jf. bekendtgørelse nr. 1219 af 11. december 2009 og pkt. 2.1 i vejledning nr. 115 af 11. december 2009 om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp. Dette betyder, at jordemødrene ved en konkret delegation fra en læge kan foretage en eller flere af de behandlinger, som er beskrevet i jordemodercirkulæret § 4, i forbindelse med deres varetagelse af en konkret fødsel.

Hvis en læge giver en jordemoder en konkret delegation som ovennævnt, er lægen ansvarlig for behandlingen. Det er derfor vigtigt, at lægen ved sin delegation oplyser om mulige komplikationer og bivirkninger, og hvordan disse skal håndteres. Hvis der for eksempel er kontraindikationer til behandlingen, som jordemoderen skal være opmærksomme på, skal lægen oplyse dette ved sin delegation, ligesom det skal præciseres i hvilke situationer lægen skal kontaktes.

Fremtidig betjening af medicinske patienter

Regionen anfører, at der fremover stadig modtages akutte, medicinske patienter uden for almindelig dagtid. Det fremgår ikke af beskrivelsen, hvilke patientkategorier, der fortsat forventes indlagt akut uden for almindelig arbejdstid. Det fremgår heller ikke, i hvilket omfang der er mulighed for at gennemføre parakliniske undersøgelser på stedet. Det er derfor vanskeligt for Sundhedsstyrelsen at vurdere det reelle fremtidige faglige niveau. Styrelsen bemærker dog, at der fremover skitseres en vagtdækning med en enkelt læge til varetagelse af behandlingen af såvel medicinske som kirurgiske patienter. Sundhedsstyrelsen vurderer, at der heri ligger nogle betydelige begrænsninger i, hvilke patientkategorier der kan forventes udredt og behandlet.

Det er styrelsens vurdering, at opretholdelsen af den medicinske funktion forudsætter, at det nærmere beskrives, hvilke patientkategorier der forventes behandlet på stedet. Set i lyset af den generelle udvikling, hvor alle akutte patienter forventes vurderet af en relevant speciallæge inden for kortere tid synes målgruppen for en medicinsk afdeling at være begrænset.

Fremtidig betjening af kirurgiske patienter

Regionen anfører, at der fremover ikke varetages kirurgi på Ærø, men at patienterne i stedet sendes til Svendborg Sygehus. Sundhedsstyrelsen finder det positivt, at regionen planlægger overflytning af størstedelen af den kirurgiske aktivitet til regionens øvrige sygehuse med henblik på sikring af tilstrækkelig erfaring hos operatørerne.

Der vil fremover dog fortsat blive varetaget mindre kirurgiske procedurer under lokalbedøvelse. Det fremgår ikke af sygehusplanen hvilke procedurer der er tale om. Sundhedsstyrelsen forudsætter, at der foreligger visitationsretningslinjer, så det fremgår, hvilke patienter der kan behandles lokalt på Ærø Sygehus.

Side 4
30. januar 2012
Sundhedsstyrelsen

Beredskabet, herunder brug af helikopter

Da der ifølge notatet ikke er taget stilling til organiseringen af beredskabet på Ærø, kan Sundhedsstyrelsen alene henvise til de allerede omtalte anbefalinger fra styrelsen side. Sundhedsstyrelsen forventer at modtage regionens plan for beredskabet når denne foreligger.

Vedrørende præhospitalbetjening med lægehelikopter skal det dog bemærkes, at Forsvarets Redningshelikoptere (som rekvireres via SOK) ikke er en ydelse, der bør indgå fast i regionens planlægning. Selv om Forsvaret gerne yder akut støtte til regionerne hvis de har mulighed for det, er redningshelikopternes primære formål at udføre redning til søs. Dvs. at Forsvaret ikke kan prioritere ydelser til regionerne, og ikke til hver en tid vil kunne imødekomme anmodning om akut transport.

Det er heller ikke hensigtsmæssigt, at det i notatet er anført, at Forsvarets helikopter-ydelser er uden udgift for regionen. Det forholder sig således, at Forsvaret ganske vist endnu ikke har opkrævet betaling fra regionerne for helikopterydelser, men at Forsvaret faktisk har hjemmel til og dermed mulighed for at opkræve betaling. Det er ikke klart, hvordan Forsvaret vil forholde sig til denne problemstilling fremover, hvor besparelseskrav rammer alle sektorer.

Det er Sundhedsstyrelsens forventning, at Region Syddanmark tager stilling til ovenstående bemærkninger, og i videst muligt omfang indarbejder disse i sygehusplanen. Sundhedsstyrelsen står til rådighed for nærmere drøftelse og uddybning af bemærkningerne, såfremt dette måtte ønskes.

Med venlig hilsen

Søren Brostrøm
Chef for enhed for Sygehusbehandling og Beredskab